

Prima instanță: Judecătoria Chișinău (sediul Centru), (jud. G. Stratulat)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău, (jud. A. Malii, V. Cotorobai, A. Braga)

DECIZIE

23 noiembrie 2022

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios
administrativ al Curții Supreme de Justiție

În componența:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecătorii

Svetlana Filincova
Galina Stratulat
Victor Burduh

Examinând recursul declarat de către ÎS “Stațiunea Didactico-Experimentală Petricani”,

în cadrul cauzei civile intentate la cererea de chemare în judecată depusă de ÎS “Stațiunea Didactico-Experimentală din Stăuceni” împotriva ÎS “Stațiunea Didactico-Experimentală Petricani”, intervenient accesoriu SC “Schit Agromex” SRL cu privire la încasarea datoriei și penalității,

împotriva încheierii din 22 septembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost respinsă cererea de repunere în termenul de declarare a apelului și restituită cererea de apel depusă de ÎS “Stațiunea Didactico-Experimentală Petricani” împotriva hotărârii din 06 iulie 2021 a Judecătoriei Chișinău (sediul Centru),

c o n s t a t ă:

La 27 februarie 2020, ÎS “Stațiunea Didactico-Experimentală din Stăuceni” a depus o cerere de chemare în judecată împotriva ÎS “Stațiunea Didactico-Experimentală Petricani”, intervenient accesoriu SC “Schit Agromex” SRL cu privire la încasarea datoriei și penalității.

Prin hotărârea din 06 iulie 2021 a Judecătoriei Chișinău (sediul Centru), a fost admisă cererea de chemare în judecată depusă de ÎS “Stațiunea Didactico-Experimentală din Stăuceni” împotriva ÎS “Stațiunea Didactico-Experimentală Petricani”, intervenient accesoriu SC “Schit Agromex” SRL cu privire la încasarea datoriei și penalității.

A fost încasată de la ÎS “Stațiunea Didactico-Experimentală Petricani” în beneficiul ÎS “Stațiunea Didactico-Experimentală din Stăuceni” suma de 342 740,81 de lei cu titlu de datorie și suma de 131 996,13 lei cu titlu de penalitate.

A fost încasată de la ÎS “Stațiunea Didactico-Experimentală Petricani” în beneficiul statului taxa de stat în mărime de 14 242,10 lei.

La 10 martie 2022, ÎS „Stațiunea Didactico-Experimentală Petricani” a depus cerere de apel solicitând casarea hotărârii primei instanțe cu pronunțarea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii. Totodată a solicitat repunerea în termenul de declarare a apelului.

În motivarea cerinței privind repunerea în termenul de declarare a apelului a

indicat că, dispozitivul hotărârii nu a fost expediat în adresa ei, iar conform recipisei, anexate la materialele dosarului se denotă că dispozitivul hotărârii a fost recepționat de către reprezentantul ÎS “Stațiunea Didactico-Experimentală Petricani” la 11 februarie 2022.

Prin încheierea din 22 septembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost respinsă cererea de repunere în termenul de declarare a apelului și restituită cererea de apel depusă de ÎS “Stațiunea Didactico-Experimentală Petricani” împotriva hotărârii din 06 iulie 2021 a Judecătoriei Chișinău (sediul Centru).

La 17 octombrie 2022 (prin poștă electronică), ÎS “Stațiunea Didactico-Experimentală Petricani”, a declarat recurs împotriva încheierii din 22 septembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, solicitând casarea încheierii recurate și restituirea cauzei în instanța de apel la rejudecare.

În susținerea recursului declarat a menționat că nu a fost prezentă la pronunțarea dispozitivului hotărârii, care ulterior nici nu a fost expediat în adresa întreprinderii.

Potrivit prevederilor art. 425 al Codului de procedură civilă, termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la comunicarea încheierii.

Având în vedere că, încheierea Curții de Apel Chișinău a fost pronunțată la 22 septembrie 2022, fără a se cunoaște cu certitudine data recepționării acesteia, iar recursul a fost declarat 17 octombrie 2022, instanța de recurs consideră că recurentul s-a conformat prevederilor legale și a declarat recursul în termen.

Conform art. 426 alin. (3) al Codului de procedură civilă, recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 2 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza copieii certificate sau electronice a dosarului, pe baza recursului și a referinței la recurs, fără examinarea admisibilității și fără participarea părților.

Examinând temeiurile invocate în cererea de recurs în raport cu materialele cauzei și prevederile legale aplicabile speței, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de ÎS “Stațiunea Didactico-Experimentală Petricani”, urmează a fi respins, din următoarele motive.

În conformitate cu art. 427 lit. a) al Codului de procedură civilă, instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să respingă recursul și să mențină încheierea.

Conform art. 10 alin. (1) al Codului de procedură civilă, sancțiunile procedurale sunt urmările nefavorabile, stabilite de normele de drept procedural civil, care survin pentru subiectul obligat în raport procedural în caz de neîndeplinire sau de îndeplinire defectuoasă a unui act de procedură, precum și în caz de exercitare abuzivă a unui drept procedural.

În conformitate cu art. 362 alin. (1) al Codului de procedură civilă, termenul de declarare a apelului este de 30 de zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii, dacă legea nu prevede altfel.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție menționează că, norma citată prevede expres momentul începerii curgerii termenului de declarare a apelului – data pronunțării dispozitivului hotărârii.

În conformitate cu art. 116 alin. (1), (3) al Codului de procedură civilă, persoanele care, din motive întemeiate, au omis termenul de îndeplinire a unui act de procedură pot fi repuse în termen de către instanță. La cererea de repunere în

termen se anexează probele ce dovedesc imposibilitatea îndeplinirii actului. Totodată, trebuie efectuat actul de procedură care nu a fost îndeplinit în termen (să fie depusă cererea, să fie prezentate documentele respective etc.).

După cum denotă actele dosarului, dispozitivul hotărârii Judecătorei Chișinău (sediul Centru), a fost pronunțat la 06 iulie 2021.

La fel, este cert și faptul că, ÎS “Stațiunea Didactico-Experimentală Petricani” a fost citată legal, a fost prezentă la ședințele de judecată ce au avut loc în cadrul judecării cauzei în prima instanță și a depus referință la acțiunea reclamantei.

Așadar, fiind cert faptul citării legale a ÎS “Stațiunea Didactico-Experimentală Petricani”, instanța de recurs atestă prezumția cunoașterii ultimei despre un proces judiciar care ar putea să se răsfrângă asupra drepturilor întreprinderii.

Totuși, ÎS “Stațiunea Didactico-Experimentală Petricani” a depus cererea de apel împotriva hotărârii primei instanțe, la 10 martie 2022, respectiv cu încălcarea termenului prevăzut de art. 362 alin. (1) al Codului de procedură civilă. Or, din interpretarea corectă a prevederilor normei legale citate, este de înțeles că termenul de declarare a apelului curge de la data pronunțării dispozitivului hotărârii.

Așadar, alegațiile din cererea de recurs referitoare la faptul că, declararea la 10 martie 2022 a apelului se datorează aflării cu întârziere despre hotărâre ceea ce în opinia ÎS “Stațiunea Didactico-Experimentală Petricani” o îndreptățește să solicite repunerea în termenul de atac, se apreciază critic de către Colegiu, or termenul stabilit de lege pentru exercitarea căii de atac (apelul) se calculează exclusiv din momentul pronunțării dispozitivului hotărârii. Mai mult, Colegiul consideră eronat argumentul precum că în adresa întreprinderii nu a fost expediată copia dispozitivului hotărârii, or potrivit scrisorii de însoțire actul judecătoresc a fost expediat tuturor părților la 20 iulie 2021.

Jurisprudența CtEDO reiterează obligația părții de a lua măsurile necesare pentru protecția drepturilor sale de acces la justiție, inclusiv prin manifestarea diligenței în exercitarea drepturilor sale procedurale și a interesului față de soarta dosarului vizat (cauza van Harn vs. Germania, hotărâre din 11 septembrie 2007, cauza Pîrnău ș.a. vs. Republica Moldova, hotărâre din 31 ianuarie 2012 și cauza SA Universul vs. Republica Moldova, hotărâre din 10 iulie 2012).

După cum a fost reiterat supra, cunoscând despre o cauză civilă intentată împotriva sa și prezumându-se cunoașterea despre o hotărâre defavorabilă, ÎS “Stațiunea Didactico-Experimentală Petricani” nu a livrat nici un argument plauzibil din care cauză a așteptat mai bine de 8 luni, până la 10 martie 2022, pentru a-și exercita dreptul de a contesta hotărârea.

Reținând cele constatate, precum și obligația părților și participanților la proces de a se folosi cu bună-credință de drepturile procedurale, ÎS “Stațiunea Didactico-Experimentală Petricani” urma să depună cererea de apel în conformitate cu exigențele legii în termenul stabilit de lege.

Completul subliniază că în materie civilă Convenția nu garantează un drept de recurs, dar că o eventuală procedură de examinare a admisibilității acestuia face incident articolul 6 (a se vedea, inter alia, Erik ØVLISEN vs. Danemarca, hotărârea din 30 august 2006, sau Kukkonen vs. Finlanda (nr. 2), hotărârea din 13 ianuarie 2009, § 24).

În același context, un stat care dispune de astfel de instanțe de recurs are obligația să se asigure că justițiabilii se bucură de principiile unui proces echitabil garantate de art. 6 alin. (1), în special de dreptul de acces la o instanță, de dreptul de

a fi audiat (a se vedea, inter alia, Lebedinski vs. Republica Moldova, hotărârea din 16 septembrie 2015, § 32).

Cu privire la primul aspect, instanța de recurs observă că, în proceduri civile, o persoană poate cu greu să conceapă preeminența dreptului fără existența posibilității de acces la instanțele de judecată (a se vedea, Golder vs. the United Kingdom, hotărâre din 21 ianuarie 1975; Z and Others vs. the United Kingdom, hotărâre din 10 mai 2001; și Kreuz vs. Poland, hotărârea din 19 iunie 2001).

Totuși, „dreptul la o instanță” nu este absolut. Acesta poate fi, prin natura sa, supus limitărilor, deoarece dreptul de acces, prin sine, cere reglementare din partea statului. Garantând părților în litigiu un drept efectiv de acces la o instanță care să hotărască asupra „drepturilor și obligațiilor lor cu caracter civil”, articolul 6 § 1 acordă statului dreptul de a alege liber mijloacele care să fie utilizate în acest scop.

În acest sens, Curtea Europeană a statuat că restricția impusă accesului la o instanță judecătorească sau un tribunal nu va fi compatibilă cu articolul 6 § 1, decât dacă aceasta urmărește un scop legitim și există o proporționalitate rezonabilă între mijloacele folosite și scopul legitim urmărit (a se vedea, Tinnelly & Sons Ltd and Others și McElduff and Others vs. the United Kingdom, hotărârea din 10 iulie 1998).

Astfel, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție atestă că, soluția emisă de către instanța de apel este una întemeiată legal și în corespundere cu circumstanțele cauzei, or argumentele și probele invocate în susținerea cererii de recurs sunt contrare legislației procesuale și lipsite de relevanță.

Concluzionând cele expuse, Colegiul ajunge la concluzia că cererea de recurs împotriva încheierii din 22 septembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, urmează a fi respinsă cu menținerea încheierii instanței de apel.

Ținând cont de cele expuse și în temeiul art. 427 lit. a), art. 428 ale Codului de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se respinge recursul depus de ÎS “Stațiunea Didactico-Experimentală Petricani”.

Se menține încheierea din 22 septembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău emisă în cadrul cauzei civile intentate la cererea de chemare în judecată depusă de ÎS “Stațiunea Didactico-Experimentală din Stăuceni” împotriva ÎS “Stațiunea Didactico-Experimentală Petricani”, intervenient accesoriu SC “Schit Agromex” SRL cu privire la încasarea datoriei și penalității.

Decizia este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Svetlana Filincova

Judecătorii

Galina Stratulat

Victor Burduh